

Simon Lenarčič

Dozdevanja in podtikanja uredništva *Sodobnosti*

Na kritiko – v konkretnem primeru na moj protestni članek *Lektoriranje zaradi lektoriranja* (in "Svetega pravopisa") – se je mogoče odzvati na tri načine: a) z odgovorom, usmerjenim k stvari (ad rem); b) z odgovorom, usmerjenim proti kritiku (ad personam); c) z molkom. Načinoma b in c (ta je pri nas najpogostejši) je skupno to, da ponavadi bralcu vsak po svoje povesta, da je imel (napadeni) kritik bolj ali manj prav.

Čeravno so si glavni urednik *Sodobnosti* Evald Flisar, lektorica Alenka Juvan ter pomočnica glavnega urednika in korektorica Katja Klopčič (v nadaljevanju uredništvo [*Sodobnosti*]) izbrali način »ad personam« in se me v *Odgovoru uredništva*¹ lotili predvsem z izmišljijami in praznimi argumenti, bom skušal odgovoriti na način »ad rem«, vendar v svojem, nelektoriranem slogu.

Legenda:

V **poudarjeni ležeci pisavi** so navedene ali povzete nekatere **sporne** trditve in izrazi v *Odgovoru uredništva*, v **poudarjeni pokončni pisavi** pa moje **nasprotne** trditve in izrazi.

Navednice (» «) pomenijo citat, navadni narekovaji (" ") pa, da beseda ni mišljena (povsem) resno.

Kratica *SP'01* pomeni *Slovenski pravopis* (2001), *SP'62* pa prejšnji pravopis.

¹ Ta, če sodim po njegovi »slogovni šibkosti« in najmanj eni očitni slovnični napaki, kljub trem lektorsko in korektorsko kvalificiranim podpisnikom ni bil tako temeljito lektoriran kot moj članek *Prevod romana Otroci polnoči pod pravopisnim drobnogledom.*

1) O dozdevanjih in podtikanjih

Člani uredništva *Sodobnosti*, ki, sklicujoč se zlasti na svoja dozdevanja, niso dopustili, da bi bile moje misli objavljene takšne, kot sem jih napisal (sami ugotavljajo, da sem jih napisal »skrbno in lepo«!), mi pripisujejo, da »**hočem biti edini lektor in poučevalec drugih, edina jezikovna avtoriteta**«, in mi (s tem) dajejo pridevke, ki **si jih nisem nadel** in ki **so v nasprotju s tem, kar sem napisal v Sodobnosti in Popravopisu**. Naj pokažejo eno samo mesto v mojem besedilu, kjer sem se razglasil za edino jezikovno avtoriteto ali kaj podobnega! In naj se ne izgovarjajo z »zdelo se nam je«.

Kaj vse pa mi je uredništvo podtaknilo, da bi me lahko prikazalo kot »sodelavca, ki ne zna biti dosleden« (in zato ni mogoče resno jemati njegovih zahtev), pokažeta npr. očitka »Simon Lenarčič **pred tremi pikami ne bi želel presledka**, čeprav to pravopisna pravila jasno zahtevajo« in »Če avtor **trdi, da si pravopisnih pravil ne sme razlagati vsak po svoje**, bi to po najbolj preprosti logiki moralo veljati tudi zanj«. V moji kritiki pikolovskega lektoriranja² v *Sodobnosti* ni namreč o takšnih trditvah ne duha ne sluha. Nasprotno, **pred tremi pikami sem vsakokrat naredil presledek** (ker je to v *SP'01* smiselno utemeljeno), **lektorici pa sem očital, da se tudi v malenkostih »ravna strogo po SP'01**, temeljito skritiziranem prav v mojem *Popravopisu*« (in to ne glede na to, ali je od predpisanih ali celo zgolj priporočenih malenkosti le škoda ali tudi kaj koristi!).

Pri takšnih poskusih diskreditacije uredništva ni motilo, če cele odstavke njegovega odgovora pesti pomanjkanje smisla in če se v njih bohotijo neresnice, da le zvenijo udarno in da blatijo kritika, ki se je upal sam argumentirano(!) zoperstaviti mogočni pravopisno-lektorski mašineriji.

2) O nezmotljivosti, predpisovanju in popravljanju

a) Ne vem, od kod uredništvu *Sodobnosti* ideja, da »**naj bi bil nezmotljiv [kot papež]**« in da »**terja[m], naj se pri popravljanju [mojih] (in tudi vseh drugih tekstov) upošteva [moj] Popravopis**«. Vem pa, da moje popravke pravopisnih napak upoštevajo – dasi neradi in brez navedbe vira – celo pravopisci, zato ne bi bilo slabo, ko bi si uredništvo kritiko lektoriranja in recenzijski izvod *Popravopisa* pred izrekanjem sodb o njima in njunem avtorju vsaj pol tako natančno prebralo, kot sem jaz v okviru svojih omejenih možnosti natančno raziskal sleherno napako, ki sem jo komu kdajkoli javno poočital. Tako bi morda dojeli, da **za razliko od pravopiscev in lektorjev s Popravopisom nikomur ne predpisujem, kako mora pisati**, ampak **skušam** v takšne in drugačne pravopise zaverovane lektorje in seveda tudi slehernega pišočega in beročega govorca slovenščine **opozoriti na napake in sporne, nepotrebne novote, ki so nam jih predpisali pravopisci in jih sedaj s pomočjo lektorjev tudi bolj ali manj uspešno vsiljujejo**.

² Pikolovska je seveda tudi kritika, saj (pikolovskega) lektoriranja in pravopisja drugače sploh ni mogoče utemeljeno kritizirati.

b) Uredništvo mi očita tudi, da »**se pritožuje[m], ker [mi] lektorji popravljajo besedila skladno s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika in pravili Slovenskega pravopisa**« (podčrtal S. L.), pri tem pa mirno spregleda, da je **najmanj tretjina lektoričnih popravkov v nasprotju s tem, kar piše v pravopisu in/ali slovarju**. Še huje pa je to, da kljub kritiki, objavljeni v *Sodobnosti*(!) leta 2002, in *Popravopisu* še ni uvidelo, da SP'01 veliko stvari, ki so "predpisane" v SSKJ, postavlja – večinoma neupravičeno in brez potrebe – na glavo, kar pomeni, da **popravljanje »skladno s SSKJ in SP'01« sploh ni mogoče**. Dokaz za to so na koncu koncev prav sporni lektorični popravki.

3) O pravici do nelektoriranosti

a) Uredništvo je na očitek, da sta bila z nepotrebnim lektoriranjem brez mojega soglasja spremenjena pomen in ost napisanega, odgovorilo s trditvijo »**Če bi izrazil željo, naj njegovega prispevka ne lektoriramo, bi ga objavili nedotaknjena**«, čeprav sem že h kritiki *Velikega slovarja tujk*³ pripisal »**O morebitnih popravkih me, prosim, pred objavo obvestite**«. Ker se isto stvar pove dvakrat samo v mlinu, sem menil, da mi pičila dva meseca kasneje te zahteve ni treba ponoviti. Navsezadnje je ob takšni zahtevi⁴ slehernemu piscu vsaj malce nelagodno, saj zaradi nje tvega – to vem iz lastnih izkušenj pri različnih revijah – zamero pri uredniku in/ali njegovih sodelavcih. Zato je **precej neokusno, da me uredništvo po objavi z lektoriranjem pokvarjenega članka poučuje o mojih pravici do nelektoriranosti**.

Ker uredništvo *Sodobnosti* piscem pravico do nelektoriranja po novem javno priznava, mu predlagam, da nas **na to nadvse hvalevredno uredniško držo opozori** na enak način, kot npr. z napisom »Rokopisov ne vračamo« (na platnicah) opozarja na eno izmed svojih načel. Tako bi se izognilo vsakršnim zapletom in nesporazumom.

b) Ne verjamem, da bi Američani in Angleži komurkoli spreminjali besedilo brez njegove vednosti in hotenja ali dovoljenja, tudi »skoraj dislektičnemu« (tj. delno nesposobnemu razumevanja tiskane ali pisane besede zaradi okvare možganov [gl. *Slovenski medicinski e-slovar*]?) Hemingwayu ne. Zato sam obstoj »subeditorjev« še ni opravičilo za to, da uredništvo *Sodobnosti* na tak način posega v besedila pismenih, razumevanja pisane besede sposobnih piscev. Sicer pa **niti morebitno strinjanje z lektoriranjem ne bi smelo pomeniti, da lahko lektorica spremeni tudi tisto, kar ni nujno**.

4) O »hišnem stilu« *Sodobnosti*, ozkosrčni uniformiranosti in tujkah

a) Kako gre trditev uredništva, ki jo navajam v odstavku a pod točko 3, skupaj s kategorično trditvijo o »[hišnem stilu dostojne publikacije], ki zahteva

³ Objavljena je bila v 11. številki *Sodobnosti* leta 2004.

⁴ Kaj šele ob zahtevi po nelektoriranju, ki je pri nas skorajda bogokletna!

poenotenje dovoljenih rab« in posledično ne dopušča, da bi kdorkoli "kolije" pisal z eno besedo? Se je uredništvo vprašalo, kaj pomeni **piscem odrekati pravico do rabe dovoljenih oblik besed** in kaj pomeni takšna **unifor- miranost** v »reviji za književnost in kulturo«? Dvomim, kajti če bi se, v svojem odgovoru ne bi napisalo »**ne bomo pa na željo vsakega sodelavca posebej spreminjali hišnega stila**«.

Ob tem naj uredništvo spomnim, da o "kolijastem" »hišnem stilu« še vsaj v drugi polovici leta 2002 ni bilo sledu. Mar *Sodobnost* tedaj še ni bila »dostojna publikacija«?

b) Del »hišnega stila« *Sodobnosti* je, kot kaže, tudi preganjanje nedolžnih, splošno znanih, uveljavljenih in vsakomur razumljivih (kulturnih) tujk. A ne v vsakem besedilu, ampak le tu in tam, saj sicer isti strokovnjaki, ki so v mojem članku tujko **kvaliteta** nadomestili z besedo **kakovost**, v svojem odgovoru ne bi govorili o »hišnem **stilu**«, temveč o hišnem **slogu**, pa tudi ne npr. o **tekstu**, temveč o **besedilu**.

5) O nejasnosti, dvoumnosti in angleških "lektorjih"

a) Če bi pisal berilo za osnovnošolce, bi zagotovo delal zelo kratke stavke, brez oklepajev, opomb in kazalk ter skorajda brez vejic. **Bralci Sodobnosti** pa, o tem sem trdno prepričan, **zmorejo razumeti tudi daljše stavke z nekaj vejicami in z vrinjenimi kazalkami v oklepajih**, zato zgolj **subjektivno izgovarjanje na dozdevno nejasnost in dvoumnost** ne upravičuje **dokazano neupravičenega** [gl. *Lektoriranje zaradi lektoriranja (in "Svetega pravopisa")* – točka 1] lektoričinega "popravka" zaimka **svojega** v **mojega**.⁵ Še manj pa lahko potem uredništvo v svojem odgovoru napiše, da po mojem(!?) »**to ni sporno, je pa nepotrebno**«, kajti **kar je spremenjeno ali celo pokvarjeno po nepotrebem, je sporno**. Če bi ne bilo tako, zagotovo ne bi napisal protesta!

b) Iz odgovora uredništva je razvidno, da tega, kaj sem v stavku »... sem našel še nekaj **POTRDI TEV** popravopisnih **MNENJ** in **DOGNANJ**, npr. **TEGA**, da bi bilo treba ...« hotel reči s »**tega**«, lektorica **ni razumela**, zaimek je pa **vseeno suvereno "popravila" v »to«**. Vsaj vprašala bi me lahko, kaj sem hotel reči, če se ji je razjasnitev vprašanja, ali sem imel v mislih »dognanje« ali »mnenje«, zdela tako nujno potrebna. Vse o uspešnosti odpravljanja dozdevne nejasnosti, ki da je pisec za razliko od bralca »mogoče ne zaznavam«, pa pove vtis, ki ga je "popravek" naredil name [gl. *Lektoriranje zaradi lektoriranja (in "Svetega pravopisa")* – točka 9].

⁵ Uredništvo je ta "popravek" utemeljilo takole: »**No, nam se je zdelo potrebno – predvsem zato, da bi se izognili dvoumnosti, saj se v dolgi in zapleteni povedi bralec skoraj izgubi**.« Toda pri tem je spregledalo, da je **opombo v oklepaju** (»njegova predhodnica je bila kritika Čeri v slovenskem pravopisnem morju, objavljena v *Sodobnosti* leta 2002«), **zaradi katere naj bi se bralec skoraj izgubil, v prvi stavku moje kritike vstavilo samo**. Jaz sem jo namreč izrecno predvidel kot opombo – torej s številko in pod črto.

Strinjam pa se s trditvijo uredništva, da je »nejasnost ... ena od temeljnih slogovnih šibkosti«, vendar so avtorji te modre misli spregledali, da bi bil očitek o »nejasnosti« prej kot v zvezi z mojo kritiko utemeljen tako v zvezi z lektoričinimi popravki kot v zvezi z njihovim odgovorom.

c) Kako v dvoumnih primerih načeloma ravnajo ameriški "copyreaderji" in angleški "**subeditorji**" (tj. **pomočniki glavnega urednika**, ki, sodeč po opisih v angleških razlagalnih slovarjih, niso isto kot naši **lektorji**, saj predvsem primerjajo prepise z izvirniki, krajšajo nenaročena besedila in pišejo naslove), pa pove odgovor⁶, ki naj bi ga nek slab pisec dobil od takšnega "lektorja": »**Kar sem razumel, ni imelo smisla popravljati, česar pa nisem razumel, nisem mogel popraviti, saj nisem mogel vedeti, kaj ste hoteli povedati ...**«

6) O besedni zvezi »ki se tiče«, ekskluzivnosti estetskih meril in treh pikah

a) Ne le lektorica, celotno uredništvo *Sodobnosti* niti po obširni razlagi, kaj je lektorica narobe prebrala v *SP'01* [gl. *Lektoriranje zaradi lektoriranja (in "Svetega pravopisa")* – točka 3], ni doumelo, da je bil smiseln stavek (»... pišem o ... odločitvah, **ki se tičejo problematike Popravopisa ...**«) z lektorskim posegom izmaličen v nesmiselnega (»... pišem o ... odločitvah **glede na problematiko Popravopisa ...**«). Zato pa je uredništvo postreglo s trditvijo »**Besedna zveza 'ki se tiče' je od nekdaj veljala za nelepo in slogovno nezaželeno**« (podčrtal S. L.), ki je povsem iz trte izvita. **Zaman bomo namreč v SSKJ, SP'62, Pleteršnikovem slovarju in še katerem »od nekdaj« viru iskali kakršnokoli znamenje, ki bi opozarjalo ne "nelepoto" te besedne zveze.**

V *SP'01* pa ne piše, da je po novem **knjižno pogovorna besedna zveza »ki se tiče«**, kot trdi uredništvo, ampak da je **knjižno pogovorna besedna zveza »kar se tiče«**, kar ni isto. Res je sicer, da – predvsem zaradi razkritij v *Popravopisu!* – »novemu pravopisu ne kaže povsem zaupati«, toda če so istega mnenja vsi pravopisi in slovarji, bo najbrž vendarle nekaj na tem, da **z inkriminirano besedno zvezo »ki se tiče« ni nič narobe**.⁷

b) Uredništvo je svojo "načelnost" pokazalo tudi z očitkom, da »**pravila brez predsodkov krši[m], ker se [mi] zdi nekaj bolj estetsko ...**«, čeprav je članica uredništva iz mojega besedila brez predsodkov vrgla besedno zvezo »**ki se tiče**« **samo zato, ker se ji je »zdela« neestetska** (»nelepa«). Škoda, da uredništvo pri svojem očitkanju ni opazilo, da se jaz na estetskost napisanega sklicujem v zvezi s svojim besedilom.

c) Zgovorne so tudi **tri pike na koncu citiranega stavka** [gl. odstavek b pod to točko]. Meni namreč **uredništvo treh pik na koncu mojega članka ni dovolilo**, češ, »**misel je zvenela kot sklenjena, od tod pomislek o treh**

⁶ Povzemam ga po anekdoti, objavljeni v *Delu*.

⁷ Pač pa lahko vsaj malce podvomimo o tem, da besedna zveza »kar se tiče« ni primerna za knjižno rabo, če to trdi samo SP'01. Če so jo v svojih delih uporabljali Cankar in drugi velikani slovenske književnosti, zakaj je ne bi smeli (skupaj z zvezo »ki se tiče«) tudi v reviji *Sodobnost*?

pikah«. Toda zakaj mi pomisleka ni zaupalo pred objavo? In kako to, da ni enakega pomisleka imelo tudi, ko je prebiralo svoj stavek?

Naj ponovim, kar sem napisal v članku *Lektoriranje zaradi lektoriranja (in "Svetega pravopisa")*: »**Če bi pisec česar koli moral imeti v čem popolno svobodo**, neodvisno od vseh namišljenih, nedomišljenih, izmišljenih, nesmiselnih in ne vem kakšnih še pravil [gl. *Popravopis*], **je to v pisanju treh pik na koncu stavka, saj samo on ve, ali ima njegova misel nadaljevanje ali ne.**«

7) O (ne)poznavanju zgodovine, geografije, antropologije itd.

Uredništvo *Sodobnosti* pravi (podčrtal S. L.): »Ugovor gospoda Lenarčiča zoper spremembo **prekrstitve v poimenovanje in preimenovanje** je za poznavalca zgodovine, geografije, antropologije itd., kakršen je gospod Lenarčič, že kar presenetljiv. **V romanu *Otroci polnoči gre za muslimanski svet, zato se je izraz 'prekrstiti' lektorici zaradi temeljnega krščanskega pomena zdel manj ustrezen*** kot njen nevtralni popravek.«

Toda lektoričin pomislek vendarle ni bil utemeljen, saj **očitek slovenskega kritika o prekrščenju nima nobene neposredne zveze z muslimanskim svetom, marveč z dejanjem slovenskega prevajalca** (ta literarnega junaka seveda ni prekrstil s podelitvijo krščanskega zakramenta, temveč z nekaj udarci po tipkovnici), predvsem pa **ima izraz prekrstitev poudarek, ki se ob "preimenovanju" ("poimenovanju"?) izgubi** [gl. *SSKJ*]. Poleg tega tisti, ki smo roman *Otroci polnoči* prebrali, vemo, da se v njem **tesno prepletajo muslimanski, hindujski in krščanski svet**.

Tudi s tema "popravkoma" se je torej potrdilo, da se lektorji ne bi smeli brez piščevega soglasja vtikati v dobro besedilo, saj teme ponavadi ne poznajo bolje od pisca,⁸ še manj pa morejo brati njegove misli.

8) O besedi novota, ki »je postala novost«, in delanju besed

a) Uredništvo *Sodobnosti* pravi tudi, da je beseda **novota »postala novost zato, ker Slovenski pravopis razlaga novoto tudi kot neologizem, kar pomeni jezikovno novost**«, jaz pa se za začetek sprašujem, ali je morda »postala« **sama od sebe**? Odgovor je seveda **ne**, v »novost« **jo je pokvarila lektorica**, ki tako kot sopodpisana člana uredništva noče(?) razumeti navedb v *SP'01*, ki povedo, da **NOVOTA v jezikoslovju ni isto kot NOVOST**, niti obširne razlage, zakaj **ni vseeno, ali v mojem besedilu piše NOVOTA ali NOVOST** [gl. *Lektoriranje zaradi lektoriranja (in "Svetega pravopisa")* – točka 12].

Vsekakor beseda **NEOLOGIZEM** po *SP'01* **ne pomeni »jezikovna novost**«, kot trdi uredništvo *Sodobnosti*, **ampak »nova beseda, novota**«, v *SSKJ* pa je njen pomen razložen z opisom »beseda ali zveza, ki še ni splošno uveljavljena«. Vse to skupaj z etimološko razlago (»neo« + »logos« ['beseda']) pove, da

⁸ Seveda, najdejo se tudi pisci, ki nimajo prav veliko pojma o tistem, o čemer pišejo, pogosto pa niti o pisanju ne. Takšni so res lahko hvaležni lektorjem, da se namesto njih mučijo z iskanjem ustreznih izrazov.

NEOLOGIZEM, če sem natančnejši od zelo nenatančnega Velikega slovarja tujk [gl. *Tuj Veliki slovar tujk*, Sodobnost 11, 2004], katerega uvodna razlaga je enaka razlagi uredništva *Sodobnosti*, **ni kakršnakoli »jezikovna novost«** (npr. sprememba v rabi velike začetnice ali skladnji), **ampak samo in zgolj nova beseda – torej novota.**

b) To, da »*imamo v slovnici] besedotvorje, novotvorbe itd.*«, še ne pomeni, da v svojem članku ne smem uporabiti besedne zveze **delamo prebivalska imena**, ki ima zaslombo v *SSKJ, SP'62* in *Srbskohrvatsko-slovenskem slovarju DZS*. Kaj je imela proti besedni zvezi **tvoriti besede** prejšnja generacija pravopiscev, sem razložil tako v kritiki lektoriranja kot v *Popravopisu*, ob tej priložnosti pa naj opozorim na tale stavek iz *Enciklopedije slovenskega jezika CZ*, ki ga je napisal prav avtor slovnice, na katero se sklicuje uredništvo *Sodobnosti*: »srbohrvatizmom [se] izogibamo, če zanje že imamo domača (ali prej prevzeta) sredstva ali če si jih lahko napravimo«. ⁹

9) O tem, da se je motiti človeško

Da, **motiti se je človeško**. To je nedvomno lahko opravičilo za pisca, ki naredi napako v **svojem besedilu**. Ne verjamem pa, da se lahko za takšnimi floskulami skriva(jo) tudi tisti, ki brez potrebe in povrh še površno šari(jo) po tujem besedilu. Preimenovanje romana *Otroci polnoči* v **Otrok polnoči** je zato neopravičljiva napaka in lep dokaz, da je lektoriranje pisemenih piscev škodljivo početje.

10) O izgonu lektorjev

Na začetku *Odgovora uredništva* leti name očitek, da »**bi lektorje najraje izgnal ali prepovedal**«, v članku *Lektoriranje zaradi lektoriranja* (in "Svetega pravopisa") pa sem napisal, da so "popravki", ki jih je bila deležna kritika *Prevod romana Otroci polnoči pod popravopisnim drobnogledom*, »nedopusten poseg v avtorsko delo, obenem pa imeniten dokaz, da **bi morali lektoriranje brez soglasja pisca prepovedati**«.

Med **prevedjo lektoriranja brez soglasja pisca** in **izgonom ali prepovedjo lektorjev** je tako velika razlika, da naj tisti, ki je (kot kak Hemingway?) ne zaznavajo, v prihodnje raje dvakrat premislijo, predno koga napadejo zaradi tega, kar je napisal.

11) O »najbolj preprosti logiki« in nelogičnem stopnjevanju pridevnikov

Lektorico *Sodobnosti* je hudo motilo moje stopnjevanje pridevnika **SOČEN** s prislovom **BOLJ** (pri čemer je bilo stopnjevanje **bolj sočne** par stopnjevanju **BOLJ PROSTAŠKEGA**), zato ga je spremenila v **sočnejše**. V *Odgovoru uredništva* pa

⁹ V citiranem stavku ne piše "(s)TVORIMO", ampak **napravimo** (tj. »naredimo«), prav tako pa je neizpodbitno res, da ima v jezikoslovju priljubljena beseda **NOVOTVORBA** precej manj priljubljen osnovni pomen »skupek izrojenih celic kakega tkiva« [gl. *SSKJ*]. Ker tudi besedi **STVOR** in **TVOR** nimata ravno lepega pomena, najbrž ni napak domnevati, da je v *SP'62* ugotovljena »nelepotna« besede **TVORITI** povezana tudi s tem.

se kljub na tak način izpričanemu »hišnem stilu« *Sodobnosti* svetita stopnjevanji »po **najbolj preprosti logiki**« in »je **najbolj razvidno**«. Kakorkoli obrnem, bi po najpreprostejši lektorski oziroma hišni logiki "moralo" pisati »po **najpreprostejši logiki**« in »je **najrazvidnejše**«.

Stopnjevanje (NAJ)RAZVIDNEJŠE predpisuje SP'01, doslej najpogostejše (po SSKJ edino) stopnjevanje (NAJ)BOLJ RAZVIDEN pa ukinja, kar je seveda še ena od premnogih [gl. *Popravopis*] škodljivih domislic, uzakonjenih v novem pravopisu. Po drugi strani pa isti SP'01 doslej povsem normalno (po SSKJ edino) stopnjevanje (NAJ)PREPROSTEJŠI razglaša za slabše od (NAJ)BOLJ PREPROST, kar je – še posebej, če upoštevamo prejšnji primer – nesmisel.

Nič čudnega ni torej, da niti lektorjem ne uspeva slediti nelogičnim pravopisnim novotarijam, ravno zato pa je toliko bolj čudno, da isti lektorji zaradi tega nelogičnega pravopisa drugim spreminjajo stopnjevanja, ki niso napačna (meni pa povrh očitajo še *Popravopis*, v katerem opozarjam na prav takšne in podobne nesmisle!).¹⁰

12) O logiki z napakami in dodatnem tisočaku honorarja

Vseh "argumentov" uredništva niti ni potrebno komentirati, saj več kot zadostuje to, kar sem napisal v članku *Lektoriranje zaradi lektoriranja* (in "Svetega pravopisa"), v katerem sem protestiral tudi proti spremembi pravopisno pravilnega prislova **na novo** v nepravilnega **nanovo** in še čemu, o čemer uredništvo *Sodobnosti* v svojem odgovoru ni spregovorilo. Pač pa velja še nekaj pozornosti nameniti zadnjemu odstavku *Odgovora uredništva*, ki je šolski primer odstavka, kakršne opisujem na koncu točke 1.

Da bi **uredništvo** bralcem *Sodobnosti* pokazalo, »s kakšne vrste logiko operira gospod Lenarčič«, je sledilo svoji logiki, ki pa je žal logika z napakami. Izmisli si je namreč, da sem napisal, »da si zaradi brezhibnega teksta zaslužim dodaten tisočak honorarja« in da sem »v sicer brezhibnem tekstu zagrešil dve vsebinski napaki, ki pa ju lektorica ni izsledila«, iz tega pa potegnili moder sklep »Ker druga izjava demantira prvo, nismo prepričani, da si zasluži kakršen koli dodatek« (podčrtal S. L.).

V resnici sem v uvodu svojega protestnega članka napisal, da sem kritiko romana *Otroci polnoči* »napisal slovnico tako rekoč brezhibno«, bralec pa

¹⁰ K temu ne bi imel dodati drugega, kot da naslov mojega protestnega članka ni mogel biti primernejši, če v *Odgovoru uredništva* ne bi pisalo »Kot je ugotovil že gospod Lenarčič, je v slovenščini boljše stopnjevanje pridevnika z obrazili« (podčrtal S. L.). Ker SP'01 in njegova *Pravila* uporabljam kritično, nisem tako posplošenega stališča o stopnjevanju pridevnikov zmožen izreči niti v sanjah, pa tudi v članku o lektoriranju zaradi lektoriranja, v katerem sem upravičil stopnjevanje BOLJ SOČEN, česa takega nisem napisal. Pač pa sem napisal, da se po pravopisnih *Pravilih* pri lastnostnih pridevniki, ki jih stopnjujemo s priponskimi obrazili, primernik ne izraža s prislovom BOLJ, dasiravno na drugi strani vsakdanja praksa dokazuje, da se (v določenih okoliščinah) vendarle izraža tudi s prislovom BOLJ. Nato sem naštel nekaj zgovornih primerov iz *Dela*, misel pa končal takole: »Vsekakor bi po mojem ne bilo slabo, če bi v *Pravilih* namesto ne izraža pisalo, da se primernik navadno ne izraža s prislovom BOLJ.«

iz napisanega izve tudi, da ta »tako rekoč« pomeni **»eno ali dve slovnični napaki**, ki ... kljub že kar pikolovskemu lektoriranju nista bili popravljeni«, in **eno** neopaženo vsebinsko napako. **Dodatnega tisočaka pa nisem omenil v zvezi z »brezhibnostjo«**, ampak v zvezi z v članku *Lektoriranje zaradi lektoriranja* (in "Svetega pravopisa") dokazanim dejstvom, da mojega besedila ne bi bilo treba lektorirati, in dejstvom, da ponavadi naredim tako malo napak, da skorajda niso vredne omembe.

Zato naj se uredništvo *Sodobnosti* namesto iz mojih namišljenih spodrseljajev raje ponorčuje iz svojih dejanskih spodrseljajev in denar obljubi tistemu, ki bo našel katero izmed tistih slovničnih, slogovnih in vsebinskih napak v *Odgovoru uredništva*, ki jih jaz v tem odgovoru – spet zanalašč – nisem razkril.

13) Za sklep: vprašanja, ki še čakajo na odgovor
Na ključna vprašanja, ki sem jih zastavil v svojem protestu, uredništvo *Sodobnosti* ni odgovorilo (vsaj naravnost ne). Zato jih zastavljam ponovno:

– Ali je res treba šariti po čisto vsakem besedilu, ne glede na to, kako dobro ali slabo je napisano?

– Ali res ni mogoče ločiti dobrega, neposredno objavljivega članka (z napakico ali dvema) od slabega, neobjavljivega?

– Mar imajo lektorji normo, izraženo v minimalnem številu popravkov na posamezen članek?

– Kako lahko lektorica ve bolje od mene, pisca, (na) kaj sem mislil?

– Če umetnikom (in "umetnikom") pisane besede pripada v *Sodobnosti* popolna umetniška svoboda (k njej seveda spadajo tudi tri pike ali celo klicaji na koncu poljubnega stavka, česar si jaz kdo ve zakaj nisem smel privoščiti), zakaj potem kritiku pravopisa ne pripada vsaj kanček pravopisne (pa tudi izrazne) svobode?

Prva tri vprašanja so bila v mojem članku nadaljevanje stavka »Namen tega javnega protesta je, da bi se slovenski (ali jih kje drugje sploh imajo?) lektorji vsaj malce zamislili nad svojim početjem«, in priznati je treba, da ima stavek, ki ga je uredništvo citiralo brez omenjenih vprašanj in ga tako okrnjenega izkoristilo za moto svojega odgovora (**»Iskreno upamo, da se bo nad svojim početjem vsaj nekoliko zamislil tudi gospod Lenarčič«**), skupaj s sobesedilom povsem drugačno poanto, saj se le tako pravilno razume, kaj sem mislil z besedo »početje«. Zato **iskreno upam, da se bo nad svojim početjem, opisanim pod to točko in drugod v tem članku, vsaj nekoliko zamislilo tudi uredništvo Sodobnosti.**

Pripis: »Uredništvo« se je zamislilo nad svojim početjem in sklenilo, da bo še naprej lektoriralo prispevke.